

պէտք է կարենայ ներկայացնել Ս. Գրքով ըստած սկզբունքի մը գործադրութիւնը. իր կրած ամէն մէկ տառապանքի մէջ՝ համա-կերպութեամբ, իր ունեցած մէն մի յաջողութեան մէջ՝ լրջութեամբ, պէտք է կարենայ ան ըսել. «Այս է որ ըսուած է»։ յայնքն ամէն տառն ինքզինքն զգայ ենթարկեալ մը աստուածային կամքին։ Այդ կերպով է միայն որ իր կիանքը բարիք մը պիտի ըլլայ ոչ միայն իրեն՝ այլ նաեւ այլոց համար, զի «ամէն փրկուած հոգի» Աստուծոյ ապացոյց մըն է անհաւատ այս աշխարհին մէջ։

Ք. Ե. Գ.

ԱՂՕԹՈՂԸ

(Ա. ԿԻՐ. ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ)

(ՅԱԿ. Ե. 16-20)

Աղօթքին չէ որ կ'երթայ Առաքեալին նայուածքը այս փոքրիկ հատուածին մէջ, այլ աղօթողին։ Որովհետեւ զօրութիւնը՝ զոր ստուգապէս ունի իր մէջ աղօթքը, իրեն կուգայ ոչ թէ իր բառերէն, այլ այն անձէն՝ որուն հոգեոյն բոլորումն է ինքը։

Գրուած, արտաստուած կամ երգուած խօսքին մէջ չի կրնար ըլլալ արդարեւ աղօթքին արժէքը, եթէ այդպէս լինէր, չար մարդոց աղօթքները, որոնք յաճախ այնքան սրտազարւա կը թուին իբրեւ իմաստ եւ իբրեւ արտայայտութիւն միանգամայն, ամենէն մեծարժէքները և հզօրները պիտի ըլլային։ Այդպիսի սխալ դատումն մը ըզգուշացնելու համար է անշուշտ որ առաքեալը աղօթքին ոչ միայն անհարկելի անմիջական յետոյ կը շէշտէ «աղօթք արդարոյ»։ Արդարեւ, այսինքն մաքուր սիրտ և սուրբ խղճմանք ունեցող, իր մտածմունքը Աստուծոյ խոկումով միշտ լուսաւորող անձին աղօթքն է միայն զօրաւոր։

Գաղափարը այսպէս ճշգրիտ է վերջ, առաքեալը կ'անցնի օրհնակով ևս հաստատել զայն։ Իր յիշողութեան մէջ կենդանացած կը զգար անտարակոյս մեծ աղօթողները, որոնց հանդիսարանն է Հին կըստեպիարանը, և որոնց յիշատակին տպւումը թուական էր կարծիք արտայայտելու մէջ։ Մովսէսը ու Սամուէլը

զխաւորաբար, որոնց համար կ'երգէր Սաղմոսը (ՂԹ. 6) թէ երբ կը կանչէին Աստուծոյ, կ'ընդունուէր միշտ անոնց աղերքը։ Ընդհանրապէս կ'ըլլար իրենց, թէն վրէժ-խնդիր նաեւ իրենց գործերուն, և Յուդիթը, այդ էնք այրին՝ զոր Աստուծոյ և իր ազգին սէրը զրկեցազնացուցեր էր իր ժողովուրդին կեանքին ամենէն բախտորոշ մէկ պահուն։ Երեքն ալ, առաջինը՝ իբրեւ ազատաբար, առաջինորդ և կազմակերպող, երկրորդը՝ իբրեւ մարգարէ և զատաւոր, երեսական և քաղաքական մեծ կազմակերպիչ, երրորդը՝ զարմանահրաշ յայտնութիւն, որուն մէջ պիտի փառաւորուէր զօրութիւն ի տկարութեան սկզբունքը, երեքն ալ արդարեւն էին եղած, այսինքն անհատներ՝ որոնք ձգտեր և կարեւորութեան սահմաններուն մէջ յաղողեր էին իրազօր-ծել իրենց ցեղին բարոյական խելալը, վասնզի զօրաւոր եղած էին նախ իբրեւ աղօթքի՝ յետոյ իբրեւ զօրծի մարդեր։

Իր մտածութեանը մէջ, առաքեալը անոնց շարքին վրայ է որ կը գնէ Եղիան, Հին Կտակարանի ամենէն հայակապ դէմքերէն ուրիշ մը, որուն պաշտօնը եղած էր, ամենաւորաբար, մաքսաւիլ Իսրայէլի կեանքին մէջ օրէօր աւելլի ճարակ գտնող կռապաշտութեան դէմ, և որ կատարեց այդ զօրծը աննուաճ քաջութեան եւ անփորձ հաւատքի ամենամեծ արդիւնքներով։ Եթէ անիկա յաղողեցաւ իր այդ զօրծունէութեան մէջ, եթէ կրցաւ երկինքէն հուր իջնցնել՝ Բահաղու քուրմերը շուարեցնելու համար, եթէ կրցաւ կենդանացնել աշխիւն մեռած զաւակը, և աղիւլ ընութեան անյոք օրէնքներուն վրայ, ատոր զաղտնիքը՝ անոր հոգեւի աղօթող մը լինելուն մէջ պէտք է փնտռել։

Ինչպէս Մովսէսի, Սամուէլի և Յուդիթի, նոյնպէս Եղիայի կեանքին մէջ չենք կրնար գտնել բոլոր մը, ուր անոնք զօրծել է առաջ, աւելի ճիշդ՝ գործել կարենալու համար, աղօթած ըլլալն նախ, անընկատ՝ բարեղէտ՝ անկեղծ և սուրբ նուիրումի մը անթերի ինքնաբերականութեամբ։

Աղօթքին զօրութիւնը անտարակիւ է. բայց պէտք չէ երբեք սոսնալ թէ այդ զօրութիւնը կախում ունի աղօթաբարին հոգեկան տրամադրութիւններէն, և մանաւանդ անոր հաւատքին որպիսութենէն։

Աղօթողը պէտք է լինի անկեղծ և երկեղած (Սղմ. Ճնե. 18, 19), ոչ երբեք ամբարիշտ (Առակ. Ժե. 23), պէտք է նաև արատաւորուած ըլլան ձեռքերը՝ որոնք վեր կը բարձրացունին աղօթքի ատեն (Ա. Տիմ. Բ. 8)։ աղօթողը պէտք է լինի ճշմարիտ հաւատացեալ (Մտթ. ԻԱ. 21, 22), պէտք է լինի անվերապահ՝ Աստուծոյ սիրոյն մասին իր ունեցած վստահութեան մէջ (Ա. Թովհ. Ե. 14, 15), պէտք է լինի երկմիտ և վարանոտ (Թակ. Ա. 6, 7)։

Պէտք է անտեսել բնաւ թէ ճշմարիտ աղօթողները հոգեկան մեծութիւններ էին

խկապէս։ բայց այս մտածումը հարկ է ուր տոսկում պատճառէ մեղի, կարծել տալով թէ անհաւասարելի են անոնք։ Ձեզիւ մարդ էր իբրեւ զմեզ չարչարելիս։ Անոնք մեզի պէս, այսինքն նոյն բնութիւնը ունեցող մարդեր էին, բայց կարողացան հրաշքներ գործել բարոյական և ֆիզիկական կեանքին մէջ, որովհետեւ զիտցան և կրցին աղօթել, աղօթող ըլլալ։ Աղօթող ըլլալուն կամքն է որ մարդուն մէջ կը բանայ մեծութեան եւ զօրութեան սկիզբը, ճշմարիտ և մեծագոյն աղօթողները միայն կրնան լինիլ մեծ եւ իրական գործիչներ։

Թ. Ե. Գ.

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ

ՄԱՐԻԱՄ ՄԱԳԴԱՂԻՆԱՑԻ

Երբ Մագգաղինէ լռեց թէ մարդերը իր խօսքերուն
Կենքարկէր հրաշուի մի երիտասարդ, պարզ ու գեղանի,
Անոր համար կոյսը խօլ՝ գիւեքներ մնալէ վերջ անուոն,
Ցանկաց դժոխային իր հրաշքներուն ենթարկել զանի։

Սոսկ գոռոզութիւն, Եւայի դըստեր գոռոզութիւն լոկ,
Կը ներքնէր զայն. ու Աստուծոյ հետ չափուիլ ուզելով
Ճամբայ ելաւ ան, հրաւառ այտերով, սիրտն հրաբուրբոբ.
Եկաւ անոր, ոյր վրայ հիացեր էր երազախրոով։

Կը յուսար շինել ան իր մագիւղէն խարտեա՝ ոսկեթել,
Անոր ոտներուն, ձեռներուն, հոգւոյն համար մի կապանք.
Սասանին յաղթողը միթէ կըրնա՞յ կընոջ մ'ալ յաղթել.
Ու, գողըրդալով գոռոզութենէն, մըրմընջեց, «Երթա՛նք»։